

Nro. 15.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Kedden Februarius 19-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s é

Felséges Urunk születésének emlékezetes napján, úgymint, e' folyó Februarius 12-ikénn a' Fels. Cs. Kir. Udvarnái fényes gála volt, mellyben a' Korona Herczeg *Ferdinánd* fő Herczeg a' Sz. István Ap. Király, a' Sz. Leopold és az Arany Gyapjas Vitézi Rendeknek nagy keresztes Tagjává tétetett; a' Csász. Hivatalbéli személyek a' nékiek rendeit forma ruhában leg elsőben jelentek meg ezen udvari tzeremóniánn.

Nem mindenkor valóságosodik meg a' köz népnek az a' tapasztalása, melly szerént, ha Gyertyaszentelő B. A. napján (Februarius 2-ik napján) az idő homályos és engedelmes, a' tél rövid nem tartós, és nem kemény. Szokasom

szérent, mindenkor vigyázni szoktam erre a' napra, sok esztendőben tapasztaltam ennek a' paraszt regulának igazságát, de nem mindenkor, leg alabb, ebben az esztendőben ellenkezőnek szemlélttem az idő járását. E' folyó Februarius 2 ik napja, homályos és ködös vólt, a' nap sugárai nem láttattak, az idő 12 napokkal ennekelötte meg enyhült, a' mezőben és hegyeken vólt hó szellyel olvadt, a' Duna vizét bé borított vastag jég megrepedt, megindúlt, a' nagy Dunának egyik nagy ágában vólt hízát szellyel tépte, magával elragadta, és amyira meg áradt a' viz, hogy azoknak a' külső városoknak lakosi, a' mellyeknek útzai vagy Februarius hólnap végén, vagy Martzius kezdetében, a' Duna vizétől beborittatnak, félvén az özöntől, pintzékben tartani szokott fájokat, boráikat, és eszközeiket vagy padlásaikra, vagy más bátorosabb helyekre hordák, negy, öt, hat napig így vólt a' dolog, azonban a' múlt szombaton az északi szél feltámadván, az engedelmes idő hideg i'őre fordúlt, és noha a' múlt vasárnap viradóra egész éjjel esett is a' hó, még is olly kemény hideg követte azt, hogy Januárus közepére is bé illett vólna, 's attól tarthatunk, hogy a' tüzi fának rendkívül való drágasága alatt, nemtsak ebben a' folyó hólnapban, hanem a' következő egész Martziusban is, lakó szobainkat kéntelenek leszün fűtetni.

A' hi akra és vizi epületekre ügyelő Hivatal rendbeszedésének alkalmatosságával meltoztatott Felsőges Urunk Baró *Pakassy* Tanácsos Urat, az ó megkülönböztetett talentomaira, érdemeire, és hasznos szolgálatjára való tekintetből

azon Hivatalnak Directoráva, vagy fő igazgatójává, a' vólt Gallicziai Kerületbéli igen érdemes Commissariust Ehrensteini Rauchmüller Urat pedig, ugyan azon Hivatalnál Inspectornak, vagy Felvigyázónak kinevezni. Baró Pakassy Urat, a' szokott hitnek letétele után, a' múlt Januarius 26-ik napján, két Kormányszékbéli Tanácsosok, úgymint Harrach, és Chotek Gróf Urak, a' fent nevezett Hivatalnak bémutatták.

A' múlt 1810-ik esztendőben egy nemeszemélyekből álló asszonyi Társaság állott itten fel a' jó és hasznos dolgoknak előmozdításokra. Különös jó tettzéssel vette Eő Csász. Kir. Felsége ennek a' szép Társaságnak planumáról való tudósítást, mellyet annak örökös Titoknokja Soulleithner József, az udvari Teatromnak nagy talentomú Titoknokja készített, 's Fels. Urunky azt jóvá hagyni 's maga óltalma alá venni kegyeimen sen méltóztatott. Azok a' 60 személyből álló nagy születésű és főrangú dámák, a' kik még a' planumnak kiadása előtt ezen társaságba bé állottak, magok közzül, a' voksoknak többsége szerint, 12 személyből álló Commissiót választottak, úgymint Báró Arnsteinét, született Izig asszonyt; Herczeg Auerspegnét, szül. Lobkowitz Herczegnét; Chotek Grófnét, szül. Rottenhann Grófnét; Dietrichstein Grófnét, a' Szabaudiai Dámák institútuma Regensnéjét; Eszterházy Herczegnét szül. Lichtenstein Herczeg Asszonyt; Lantskoronska Grófnét, szül. Rzewuska Gróf Asszonyt; Lichnowska Herczegnét, szül. Thun Gróf Asszonyt; Lichtenstein Herczegnét, szül. Manderscheid Grófnét; Lobkowitz Herczegnét, szül. Schwarzenberg Herczegnét; Rzewuska Herczegnét

szül. Lubomirska Hgnét.; *Thun Grófnét* szül. Sinzendorf Grófnét, és *Trautmannsdorf Herczegné* szül. Collredo Grófnét. Ezek az itt nevezett dáma, a' Tarsaságtól reájok bizott hivatalt három esztendeig fogják viselni. — Mivel a' Tarsaság statutuma szerint, minden esztendőben egy Előülőt kell magoknak választani, e' folyó hólnap 3-ik napján ezen Tarsaság tagjai a' Trautmannsdorf Herczegné palotájában öszve gyűlvén, közmegegyezéssel *Lobkowitz Karolina* Herczeg Asszonyt választották azon hivatalra, ez a' dáma adván azon Tarsaság felállítására alkalmatosságot, mellynek kiterjesztésére, a' deputatzióknak tagjai, a' magok kerületekben haladék nélkül hozzá kezdettek s. a. t.

Csász. Kir. Tanácsos, és a' Therezia nevet viselő nemes ifjak Akademiája könyvtárának fő gondviselője Nemes *Sártory* úr, három ide való Institutumoknak, úgymint az Arvák, Siketnémák, és Világtalanok Institutumáinak, egyen egyen 1000 forintot ajándékozott, olly fel tétel mellett, hogy azon summának interesséből, minden esztendőben három jutalmak, úgymint 25, 15 és 10 forintok adattassanak azoknak a' nevédeknek, a' kik a' vallás és erköltsbéli tudományokban egész esztendőben megkülönböztetik magokat.

A' Frantzia Országhoz kaptolt illyriai tartományból ki költözőtttehető családok közül, számassan telepedtek le Grécz városban.

Magyar Ország.

Repdes bennem a' szivem, a' midőn azokról a' nagy lelkű hazafiakról valamit olvasni

szeréntsem van, a' kik nemes Hazánk bődögságáért, nemzetünk ditsöségéért, a' tudományoknak közönségessen, különösen pedig leg ékesebb nemzeti nyelvünknek és a' Magyar Litteraturának pallérozásáért, 's elömeneteléért, szembe tünö áldozatokat tenni fő kötelességeknek tartják. Ezen nagy lelkü 's buzgó hazafiak közt nem utólsó helyet érdemlenek Tekintetes Ligvandi *Niczky László*, és *Niczky István* Urak, a' kik mindketten tsupán a' Haza bődögságának szeretétől buzdittatván, a' Pesti nemzeti Museum fundusának öregbitésére 8000 forintokat ajándékoztak, e' mellett, a' szegények számára 10,000-ból álló kasszát állítottak fel, olly feltétel mellett, hogy azon summát az ügyefogyott szegények minden interes fizetés nélkül használhassák. Olly szép és nagy lelkűségből származott dolog ez, melly méltó arra, hogy mind a' két Magyar Hazában közönségessé tetetödjön, és minden jó hazafitól, a' kinek értéke 's tehetsége engedi, követtessen, hogy annál fogva avval a' szolgálával egyetemben, a' kinek öt tálentomot adott az Úr, 's azokkal más öt tálentomot keresett, meg ditsirtetvén az Úr örömébe bé mehessenek. *Lásd Sz. Máté Evang. XXV-ik részének 14-ik, 's több következő verseit.*

Az Eö Csász. Királyi Felsége születésének emlékezetés napja Országunknak nevezetesebb városiban úgymint Posonyban és Budán is megünepeltetett. — Posonyban a' Megyebéli Kaptalannak fő templomában elsőben is nagy mise tartatott, mellyre az ott lakó fő nemesség, fő, Generálisok, az ott örizeten lévő Cs. Kir. Katonaság, a' Kir fő Hivatalbeli tagok, a' Kir. Aka-

démia, a' Vármegyebéli és Városi Magistratus, a' formaruhás és nem formaruhás polgárok nagy számmal megjelentek, és a' Baillet gyalog Regementje egy osztályának paradirozása alatt egynéhány szálvék adattattak, 's azok a' sétáló piaztra ki vont mozsár ágyúk által visszonoztattak. — Az oda való Aug. Confession lévő Gyülekezet is különös áhétatosság tartással innepelte meg ezen emlékezetes napot.

A' mint fellyebb emliténk, Buda Sz. Kir. Város is különösen megkülönböztette ezen emlékezetes napot. A' fő templomban, dél előtt 10 órakor a' Fels. Kir. Helytartó Tanátsnak egy nagy érdemű tagja, Fő Tisztelendő *Alagovics Sándor* Rosoni Püspök, és az Esztergomi Érseki Káptalannak Kanonikusa, nagy misét mondott, mellyenn az ott lévő Papság, Cs. Kir. titkos Tanátsosok, Generálisok, a' fő Hivatalbéli személyek, a' Nemesség, és mások nagy számmal jelenvöltek, és Fels. Urunk hosszú életéért, 's boldog uralkodásáért áhétatossan esedeztek. Az ott fekvő granatirosok parádéba álván a' sz. mise tartása közben egynéhány szálvét adtak, és a' vár bástyaira kivont ágyúk keményen durogtak.

Nemes Tólna Vármegyében egynéhány mértföldre terjedő és különbkülönb uraságokhoz tartozó ingoványos mezőség találtatik. Az azt bíró uraság közt *Eszterházy Miklós* Eő Herczegsége, Gróf *Eszterházy* Károly, és Gróf Aponyi Antal elsőséget, érdemlenek. Ezek a' nagy lelkű, és minden jót előmozdítani kívánó nagy Hazafiak azon törekednek, és a' szükséges intézeteket már meg is tették, hogy azon ingoványos vidékről a' viz letsapóitassék, és marha legelő mezők-

ké tétettség. Azonban mivel sok olly birtokosai vannak azon ingoványos helyeknek, a' kiknek azon köz hasznú munkának előmenetelesítésére elegendő tehetségek nintsen, a' fent nevezett Máltóságok magokat arra határozták meg, hogy azoknak földjeikről is, tulajdon költségeken az álló és bűdös vizet le tsapoltassák.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi officialis újság levél a' Monitör azt jegyzi meg, hogy az eddig tett próbák szerént, az Európaiaké festőfűből. (*Isatis Tinctoria* Linn.) épen olly jó indigot lehet főzni mint a' napkeleti, és napnyugoti Indiai indigóból. Arra való nézve olly parantsolatot adott ki *Napoleon* Császár, hogy azon környékbéli lakosok közt, melly ezen fünek termesére alkalmatosnak találhatik, annak magva osztassék ki, egyszersmind olly irás is fog kiadattni, melly szerént azon füvet természetni, és szaporítani kellyen. — Talán közetget az az idő (igy szól a' Monitör) mellyben a' Frantzia és Olasz országi indigó, nemcsak ezen két Országnak, hanem az egész Európának szükségére elegendő leszen.

Ezen Frantzia Monitörnek 1-ső Februariusi darabjában az a' levelezés is bé iktatott, mellyet az Északi Amerikai szabad Statusoknak külső dolgaira ügyelő Titoknokja *Smith* Ur, a' Londoni Kir. udvarnál lévő Amerikai követtel *Pinkney* urral a' múlt 1810-ik esztendőben folytatott. Eből a' levelezésből (Correspondentiából) nyilván ki tettik, hogy ha az Angliai Kormányzék az északi Amerikai kereskedő hajókra nézve kiadott ártalmas, és a' nemzeti törvényeket sértegető

parantsolatját e' most folyó Februarius 2-ik napjáig vissza nem veszi, a' nevezett követ azonnal Londont oda hagyja. —

Olasz Ország.

A' Nápolyi Fels. Király *Joakim Napoleon*, a' múlt Januarius 9-ik napján a' Nápoly városi fattyú nevelő házat meglátogatván, ott való mulatasa alatt, egy fattyú tsetsemő gyermek bé vitetvén, annak *Joakim Napoleon* nevet parantsoit a' keresztségben adatni. — Azon Királyi rezidentziában, a' múlt 1810-ik esztendőben, 13,552 gyermek született, 13,539 ember holt még, es 1950 új házas személyek párositattak öszve. — A' fő városnak népessége fél milliom léleknél többre megyen. A' nepesebb városokban, a' tapasztalás szerént, közönségessen többre megyen a' meghóltaknak, mint a' világra születetteknek a' számok. Ott, tudnillik Nápolyban, a' múlt. 1810-ik esztendőben ellenkezőképpen volt a' dolog, és a' születetteknek a' számok, a' meghóltaknak számokat 13 emberrel felül múlta.

A' Nápolyi első könnyü lovas vadász seregnek Kapitánnya *Barault*, a' Jóniai szigeteknek fő Kormányozójától *Donzelot* Generáltól Nápolyba küldetvén olly kellemetes hirt vitt a' Királynak, hogy December 5-ik napjától fogva, minekutánna tudniillik a' Korszirai és Otrantói szigetek közt lévő apróbb szigeteket a' Frantzia hadi seregek elfoglalták vóna, egy Anglus hajó sem mèreszlette magát a' Jóniai tengerben mutatni, és hogy három penzel megterhelt posta hajók, és 14 eleseggel és fegyveres néppel rakott szállító hajók, a' múlt December 24-ik napján az Otrantói rév-

ből ki evezvén, szerentséssen, és minden akadály nélkül eljutottak a' Korszirai szigetbe, ezt is hozzá adván a' nevezett lovas kapitány a' maga jelentéséhez, hogy a' Korszirai szigetet leg jobb állapotban hagyta, hogy az ott őriszeten lévő katonaság és lakosok mindenféle eleséggel bővölködnek, és hogy igen egességesek. — Továbbá, hogy az újonnan épített erősségek már elvegződtek, ezen kívül, olly erős tábor hely készített, mellyet mind fekvésére, mind az azt körülvevő sántzokra nézve győzhetetlennek lehet tartani. Végezetre, hogy mind az ott fekvő katonaság, mind a' fegyveres lakosok óhajtják, hogy azon sziget ellen próbát tegyenek az Anglus fegyveres hajók, hogy annál fogva alkalmatosságok lehessen vitézi bátorságoknak, és hazájokhoz vonszó buzgó szereteteknek, 's hivségeknak vóltaképen való kinyilatkoztatására.

Ankonából, Januárius 19-ik napján. Az Adriatikumi tengernek minden kikötőhelyeiből, minden nap sok hajók jönnek az ide való kikötőhelybe, hol több hol kevesebb, és a' mint beszélilik, sohol sem ütköznek öszve az Anglus rabló hajókkal. Miólta, a' múlt Octoberben az egyesült Frantzia 's Olasz kis hajósereg *Dübourdein* derék hajós Kapitány kórmányozása alatt az ellenségnek főfészkrét a' Dalmátziai tengeri partok mellett lévő *Lissa* nevű szigetet megtámadta, és az ott talált zsákmányozó hajókat rész szerént öszve törte, rész szerént elfogdosta 's el vitte, azólta egy ellenséges hajó sem méreszli magát azon tengerben mutatni.

„Tegnap előtt, úgymint Januárius 17-ik napján (ezt tartják továbbá az Ankonai tudósítások.)

Traversi János Velentzei hajós Kapitány, nyolcz matrozokkal, avagy hajós legényekkel egyetemben, Campo Marino mellett az Anglusoknak kezekbe esvén, hajójokat letartóztatták, magokat pedig egy nyomorúlt fedetlen ladikba haza küldötték, a' kik 20 napok alatt alamizsnából élvén fél meztelen Ankonába jöttek. A' lakosoknak szivek rajtok meg esvén őket fel ruházták, és elegendő eleséget adván nékiek tovább küldötték.

Ankona a' vólt egyházi, vagy inkább Római Pápai Statusnak egy nevezetes kereskedő városa, mellynek népessége 20,000 lélekre tétetik. Mint-hogy annak tágas kikötőhelyébe minden nemzet-béli és minden vallású kereskedőknek szabad bemenetel engedtetett; arravaló nézve mindennemzet és vallásbeli keresztény kereskedőknek szabad vólt azon városban letelepedni. Az a' győzedelmi kapu, mellyet *Trajánus* Római Császár a' második században ottan épitetett vala, nagy diszére szolgált azon városnak, de a' melly, az időnek mostoha vólta miatt öszve omolván, a' föld alá temettetett. Egy szép és régi Amphiteatrumnak, az az, játékszinnek maradványait is találtak ott nem régiben a' sántzások, melly 16 századok alatt a' föld alá vólt temettette; olly föld alatt lévő szobák is találtattak ottan, mellyekben hajdan pogány apatzak, az úgy nevezett vesztalis szűzcek laktak, és szolgáltak a' Vénus isten aszszonynak.

Az Urbinói Érsek és Szenátor *Gróf Spiridione*, a' mint az ott Januárius 20-ik napján költ tudósítások tartják, egy pásztori levelet tétetett a' maga megyejében közönségessé, mellyben arra serkengeti az alatta lévő pápokat, hogy a'

gondviselésekre bizott juhokat szorgalmatosan legeltyék, a' rossz útról a' jóra vezessék, napjait henyéléssel tölteni ne engedjék, hanem kötelességek szerint a' földmivelésre és hasznos mesterségeknek tanulására, 's gyakorlására únszolyák és intsék. Pásztori levelében, a' többi közt, illy szókkal serkengeti a' megyéjebéli lakosokat: „A' mi első vagy törzsök atyánknak Adámnak, *úgymond*, a' paradízsom kertből lett kiűzöttetése után így szollott a' Teremtő: *A' te ortzádnak verejtékével keresd a' te kenyeredet; a' Kínai birodalomban olly nagy bétben tartatnak a' földmivelők, hogy a' Császár minden esztendőben egyszer, a' nép szeme láttára az eke szarvát megfogja, 's egy darab földet felszánt. Hogy a' földmivelésnél szebb 's hasznosabb mesterség nintsen, a' minden napi tapasztalás bizonyította, minden rang és karbéli emberek eredetikepen ebből élnek.*

Majlandból Januárius 20-ik napján. Az Olasz Országi Vice-Királyné Eő Királyi Herczagsége egynéhány hólnapig tartott nyavalyájától, az úgy nevezett rheumatismustól, az az, a' vastag husoknak hasogatásától már egészen megszabadúlt, a' fájdalmat leg kiváltképen való módon a' karjaiban szenvedte. A' Majlandi törvényes dolgokra ügyelő Minister, Eő Császári Herczagségének a' Vice Királynak következő jelentést adott bé a' múlt Januárius hólnap kezdetében: A' múlt 1810-ik esztendőben 500 polgári és főbenjáró dolgokban hozatott a' Kasszationalistörvényosztól szententzia, mellyek közzül 431 helybehagyatott, 69 kasszáltatott. Mivel Eő Császári Herczagsége meg sajdította, hogy három

bizonyos törvényszékek minden eleikbe vitetett szententziákat kasszáltak, avagy helyteleneknek találván megváltoztatták: arra való nézve olly utasítást adott a' nevezett ministernek, hogy úgy intézze a' dolgot, hogy ezen folyó 1811-ik esztendőben olly szententziákat hozzanak a' törvényszékek, mellyeket kasszálni szükség ne legyen. — A' Majlandi Kormányzék olly parantsolatot tétetett közönségessé, mellynél fogva azok a' mester emberek, a' kiknek munkájok büdös és egészségtelen szagot terjesztnek ki, a' város keritesénn kívül gyakorollyák kézi mestersegeiket.

Északi Német Ország.

A' Fels. Szakszoniai Király *Fridericus Augustus*, a' ki a' múlt December 23-ik napjától fogva, betses életének 61-ik lesztendőjében fogrog, podagrába esvén, e' folyó Februárius 3-ik napján tartott fényes udvari bálban meg nem jelenhetett. Mivel most vette körül ezt a' közönségessen szeretett jámbor Fejedelmét a' podagra leg elsőben; minden hiv jobbagyi olly reményességben vannak, hogy az ő Felsége betses élete Nestori időkre fog ki terjedni.

Azt a' planumot, melly szerint a' Torgau régi kastély véghelyi erősséggé fog által változtatni, *Napoleon* Fr. Császár helybe hagyta. Mihelyt az idő engedi, azonnal egy katona Commissió fog Torgauba küldtetni, és a' vár építése annak gondviselése alatt el kezdetni. — A' Drezdai erősségeknek le rontása a' jövő tavaszkor ismét folytatni fog.

A' Drézdába őszve gyült Szakszoniai Karoknak és Rendeknek foglalatosságok minden neve,

zetesebb tárgyakra kiterjed, főképen a' Szakszóniai Universitásokra és Oskolákra; de mivel még eddig semmi meghatározás nem tétetett, lehetetlen azokat bizonyossan tudni, azomban nagy reménység táplálja a' Publicumot, hogy hasznos következésű végzéseket fognak a' hazafiúi buzgóságtól lelkesített Ország Rendjei tenni. — A' Szakszóniai Kir. Armádia a' Frantzia organisationak fel állításától fogva szembe tűnőképen szépül és jobbúl, forma ruhája is sokkal ékeőbb, 's alkalmasabb mint vólt ennek elötte, nevezetessen a' Kir. testörző granatiros seregnek szépségenn minden ember bámúl.

A' múlt Januárius hólnapban tartatott Lipsiai vásár a' múlt esztendőbéli országos vásárokhöz képest igen tsekély vólt, keves külföldi kereskedők jelenvén arra meg, hihetőképen azon kedvetlen környüllállásokra nézve, melyek ott a' múlt őszi, vagy Sz. Mihály napi vásárban történtek. — Egy Lipsiai kereskedő, a' ki azon alkalmatossággal 10,000 tallér árú Indiai portékát titkolt el, el vádoltatván, kemennyen meg büntetett.

A' Hamburgi közönséges újság levelek szerint, *Gustav Adolph* Svécziai Ex-Király, a' ki most Angliában lakik, azon pensiót, melyet a' Parlamentum nékie rendelt, el nem fogadta, hanem ott is a' maga tulajdon kintsének interesséből akar élni. — Most már minden Svécziai és északi Amerikai kereskedő hajókat, melyek a' tengeren az Anglusok szemek eleibe tűnnek, elfoglalnak, 's kikötő helyeikbe bé visznek.

Svédzia Ország.

Ezen folyó 1811-ik esztendőre készített udvari Kalendáriumban, a' Királyi Ház genealogiai táblájában következő személyek fordulnak elő, úgymint, XIII *Károly* Király, és *Hedviga Sarlotta Ersébet* Királyné, született Sleswig-Holsteini Herczeg Asszony; néhai III *Gustáv* Királynak özvegye, *Sofia Magdaléna* néhai V. Fridrik Dániai Király leánya; *Károly János* mostani Korona Herczeg Bernadotte Frantzia Házból való, született Januárius 25-ik napján, 1764-ik esztendőben, Korona Herczegnek választatott, Augustus 21-ik napján, 1810-ik esztendőben; Hitvese a' Korona Herczegné *Desirée Eugenia Bernardina*, szül. Novemb. 8-ik napján, 1781-ik esztendőben; *Jósef Ferentz Oskár* örökös herczeg, szül. Julius 4-ik napján, 1799-ik esztendőben; *Sofia Albertina* Kir. herczeg Asszony, Quedlinburgi Apáczá Fejedelem Asszony, szül. Octob. 8-ik napján, 1753-ik esztendőben. — IV. *Gustáv Adolf* Svétziai Ex-Királyról, 's ennek első szülött fiáról *Gustáv* herczegről, tsak a' Serafinus vitézi Rend tagjai közt tétetik emlékezet.

Orosz Birodalom.

Egy tudós Orosz Gróf, a' ki I. *Sándor* Császár Eő Felségét a' múlt esztendőben Finnlandiában kísérte, azon tartományt rövideden ugyan de fontossan le írta, melly irásában a' többi közt illyenképen adta elő annak mivóltát: 50 esztendőtől fogva, *úgymond*, 50 milliót költött a' Svétziai Oroszlán a' Sweaborgi erősségre, és annak kikötő helyére, de nem magáért, hanem az Orosz Birodaloméért. A' granit köből

kivágott bástyákonn 900 ágyúk, a' belső erősegekben 1200 tűz okadó mozsárok vóltak, és 5000 fegyveresek védel mezték ezt a' második Gibraltárt. Ennek a' nagy erősségnek meg vetele, az Oroszoknak 100 emberekbe, és egynéhány ágyú lövésbe került.

Egy Pétersburgban kiadatott tudós könyvszerént, 637,415 emberből áll most az Orosz Császári Armadia, úgymint, 15,200 testörző katonaságból, 422,882 főből álló linea truppokból, 84,300 garnizonba fekvő katonákból, 11,113 főből álló indzsinör corpusból; 13,920 invalidusokból, és 100,000 nem regularis emberekből. A' linea ármádiának 25 osztálya 447 batallionra, 384 eskadronra és 120 ágyúra osztatik fel s. a. t.

BCU Cluj / *Elegyes Dolgok.*ity Library Cluj

A' vólt Pruszsiai Királyi Universitásnak Hálának nagy disze, és hasznos Tanítója, most pedig Orosz Császári udvari Fő Orvos *Loder* ur egy hólnapos újságot ád ki az Orosz Birodalomban a' practica orvoslás modjáról Német és Orosz nyelven, mellytől minden értelmes Orvosok sok jót reménylenek — *Astrakanban* az Orosz Birodalomnak egyik Asiai tartományában, a' múlt 1810-ik esztendőnek Julius hólnapjában a' thermometrum 30 grádotsra lépvén, ott olly nagy hévség vólt, mint a' millyen az Afrikai legmelegebb tartományokban szokott lenni, és ha a' frisselő szelek azt meg nem enyhítették vólna, lehetetlen lett vólna a' hideghez szokott Astrakani lakosoknak azt eltűrni. — Egy Berlini mészáros négy olly hizlalt ökröt vett Desszauban, mellyek közül a' leg köverebnek húsa 1496 fon-

tot, a' faggya 297 fontot nyomott, a' másodiknak a' húsa 1196 fontot, a' faggya 298 fontot; a' harmadiknak és a' negyediknek a' húsa, külön-külön 2376 fontot, a' faggya pedig 528 fontot nyomott. Az északi Amerikai szabad Státusok a' Spanyol és Portugallia országokban uralkodó háborúnak annyiban nagy hasznát vették, hogy Spanyolországból, a' múlt nyáron, 15,000 darab leg finomabb gyapjújú kosokat és juhokat, az úgy nevezett Merinosokat vittek Amérikába. — Kótyavetye által adattatván azok el, egy darab barany 300 — 500 dollárdon (duplás talléron) költ el. — A' múlt Januárius 6 ik napjától fogva, azon hólnapnak 13 ik napjáig, más fél milliom livert érő Anglus fabrikátumok egettek meg Dántzig városában.

BC Egy Bázeli Tudós, a' ki régtől fogva sok levegő változásokbéli tapasztalásokat gyűjtöget, azt jegyzette meg, hogy 10 esztendőől fogva nem állott a' barometrum olly magosan, mint a' múlt Januárius 20 ik napján — A' tudós világ előtt elegendőképen esméretes nagy Tudós, *Bronner Ferencz Xavér*, a' múlt esztendőben, mint Orosz Császári Tanácsos és Professor Casanba utazott. — Ez a' tudós férfiú néhány esztendőkel ennekelötte a' szerzetes rendből kilépven, Donauwörthből Helvéczziába ment által, és az Aarau Kantonbéli iskolában, a' mathesiseben és természeti tudományban hasznos Professor völt, és ugyan ott sok szép írásai által magát nagyon esméretessé tette. Az Orosz Birodalomba való utazásának alkalmatosságával, *Weimárban* a' tudósok attyát Wielandot meg is látogatta, kitől, mint nagy Tudós és világos elméjű ember nagy baratsággal, és meg különböztetéssel fogadtatott.